

Kartläggningsmaterial och bedömningsstöd – vad händer sedan?

Frida Elmgren, Österängsskolan Jönköping/Göteborgs universitet
frida.elmgren@jonkoping.se

I juni 2022 avslutade jag min masteruppsats i specialpedagogik med titeln ATT UPPTÄCKA OCH ERÖVRA SITT TILLGÄNGLIGA FRIRUM. Studien hade som syfte att synliggöra hur resultaten av de nationella kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden i taluppfattning användes och följdes upp i matematikundervisningen i förskoleklass och årskurs 1 på tre olika skolor. Ett särskilt sökljus riktades mot framgångsfaktorer för en likvärdig matematikundervisning. De tre skolorna i studien valdes ut utifrån olika upptagningsområden samt att de presterade på olika nivå i bedömningsstöden i taluppfattning höstterminen i årskurs 1. Utifrån en kvalitativ metod genomfördes tolv semistrukturerade intervjuer med rektor, personal med specialpedagogisk kompetens samt lärare i förskoleklass och årskurs 1.

Resultaten visar på en förändring när två av skolorna nu hade skapat formella kommunikativa kontexter mellan de olika professionerna för resultatuppföljning i matematik, där även rektor hade en god insyn. De nationella kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden upplevdes ha bidragit till en ökad likvärdighet i bedömningen och att ett större fokus lades på matematikundervisning i förskoleklass. Matematikutveckling fick ett förvånansvärt litet utrymme i kommunikationen vid överlämningar, stödinsatser och fortbildningar i jämförelse med språkutveckling. Få extra anpassningar i matematik sattes in i tidiga åldrar och inga åtgärdsprogram i matematik hade upprättats. Personal med specialpedagogisk kompetens var mer delaktiga i särskilda bedömningar i årskurs 1 än i förskoleklassen och speciallärarna var inte särskilt aktiva i insatser i matematik i någon av de undersökta årskurserna.

Huvudproblemet som tycks stå i vägen är en avsaknad av formella rutiner för analys, planering och uppföljning av stödåtgärder i ämnet matematik, vilket skapar en osäkerhet omkring bedömningen av resultaten i de obligatoriska kartläggningsmaterialen och bedömningsstöden. De huvudsakliga framgångsfaktorerna för en likvärdig och kvalitativ tidig matematikundervisning visar sig vara tydliga kommunikativa kontexter för samverkan mellan olika professioner och verksamheter, samt ett skolledarskap med en god balans mellan styrning och demokrati.

Studiens resultat visar att det så viktiga implementeringsarbetet av kartläggningsmaterialet behöver fortgå så att det inte bara genomförs utan också följs av insatser och uppföljningar under förskoleklassåret. Det framkommer att extra anpassningar oftast ges till elever i behov av stöd med uthållighet och koncentration. Studiens resultat synliggör även behovet av fortbildning omkring tidig matematikutveckling och elever i behov av särskilda utbildningsinsatser i matematik både hos lärare och hos personal med specialpedagogisk kompetens.

Referenser

Exempel på referenser som använts i uppsatsen:

Ahlberg, A. (2001). *Lärande och delaktighet*. Studentlitteratur.

Berg, G. (2003). *Att förstå skolan. En teori om skolan som institution och skolor som organisationer*. Studentlitteratur.

Björklund, C. (2007). *Hållpunkter för lärande – småbarns möten med matematik*. Åbo Akademis förlag.

Boman, Y. Carsten Ljunggren, C., & Moira von Wright, M. (2007). (Red.). *Erfarenheter av pragmatism*. Studentlitteratur.

Butterworth, B., & Yeo, D. (2010). *Dyskalkyli - Att hjälpa elever med specifika matematiksvårigheter*. Natur & Kultur.

Dowker, A. (2005). *Individual Differences in Arithmetic: Implications for Psychology, Neuroscience and Education*. Psychology Press.

Håkansson, J. (2020). *Att leda det systematiska kvalitetsarbetet – Hur kan komplexiteten hanteras?* I U. Blossing. (red). *Rektor i fokus, kunskap, värden och verktyg* (s. 105 - 119). Studentlitteratur.

Jacobsson, K. (2017). *Processer och motorer i lokalt skolförbättringsarbete* (Karlstad University Studies, 2017:11). [Doktorsavhandling, Karlstads universitet]. Elektroniska publikationer från Karlstads universitet. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kau:diva-48175>

Jarl, M. Blossing, U., & Andersson, K. (2017). *Att organisera för skolframgång: strategier för en likvärdig skola*. Stockholm: Natur & Kultur.

Ljungblad, A-L. (2021). *Pedagogical Relational Teachership (PeRT) – a multi-relational perspective*, *International Journal of Inclusive Education*, 25(7), 860-876. <https://doi.org/10.1080/13603116.2019.1581280>

Lunde, O. (2011). *När siffrorna skapar kaos: Matematiksvårigheter ur ett specialpedagogiskt perspektiv*. Liber.

Neuman, D. (1993). *Räknefärdighetens rötter: Skola i utveckling, forskningsresultat och nya idéer*. Liber.

Scherer, P., Beswick, K., DeBlois, L., Healy, L., & Opitz, E. (2016). *Assistance of students with mathematical learning difficulties: how can research support practice?* *ZDM Mathematics Education*, 48, 633-649. <https://doi.org/10.1007/s11858-016-0800-1>

SOU 2016:59. *På goda grunder – en åtgärdsgaranti för läsning, skrivning och matematik*. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2016/09/sou-201659/>